Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 152. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ 14-го СЕРПНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 14, 1981 No. 152. VOL. LXXXVIII

АКЦІЯ В КОРИСТЬ РАЇСИ РУДЕНКО РОЗГОРТАЄТЬСЯ

Вашінгтон. — Заходи в обороні спочатку зниклої, а потім — як виявилося — заарештованої органами КГБ 15-го квітня Раїси Руденко, дружини Миколи Руденка, розпочалися в Палаті Репрезентантів старанням двох конґресменів — Чарлза Догерті і Браєна Доннеллі, з рамени нещодавно створеного Ад Гок Комітету Конґресу для Балтійських Країн і України заходи в її обороні.

До Комітету вже ввійшло біля 30 конґресменів і вони зі свого боку роблять заходи для полегшення долі заарештованої Р. Руденко. Так на руки голови організації, яка працює на полі оборони прав людини в Україні і ность назву Американці за Людські Права в Україні, Ігоря Ольшанівського надійшли нові листи від конґресменів Бернарда Дж. Дваєра і Лоренса Кофліна з відповідними прилогами, в яких інформується про кроки, які вони вже зробили у справі Р. Руденко. Одноразово на адресу Надії Юрків з тієї-ж організації надійшов лист від конґресмена Нормана Ф. Лента, який зайняв також становище до справи арешту Р. Руденко.

У прилогах — витягах із Конґресового Рекорду в Палаті Репрезентантів написано про успішні виступи кількох конґресменів, які виголосили відповідні промови в обороні Р. Руденко і України, покликаючися на Гельсінкські угоди. У довгій і сильній промові конґресмен Дваєр покликається на шосту річницю Заключного акту в Гельсінках і пригадує каригідну практику в СССР потоптання ґарантій прав людини. Він розповів про Руденків та про причину теперішнього арешту Раїси — за винесення з в'язниці від Руденка кількох його віршів поза цензурою. Цей „злочин" настільки невинний, що тяжко в нього вірити людям, які не знайомі з совєтським кривосуддям і мірять мірками західнього правосуддя совєтські практики. Закликаючи своїх колеґ приєднатися до оборони Р. Руденко, конґресмен Дваєр висловив вимогу до совєтів перестати переслідувати своїх громадян, бо власне ці переслідування родять незадоволення й неспокій серед населення.

З такими самими вимогами звільнити Руденків і дозволити їм еміґрувати з СССР до ЗСА виступив конґресмен Кофлін, розширюючи свої обвинувачення проти репресивної системи совєтського кривосуддя за засуди й ув'язнення „не тільки Руденків, але багатьох тисяч інших українців". Він нап'ятнував Москву за безправ'я, яке вона запровадила в Україні, відмовляючи українцям найпідставовіших прав. Конґресмен Кофлін також зазначив, що, хоч оборона всіх цих засуджених українців і не дала досі позитивних наслідків, то все ж треба продовжувати американським законодавцям далі боротьбу за свободу для Руденків, бо СССР буде врешті-решт примушений рахуватися з опінією світу і може зачне дотримуватися Гельсінкських постанов, яким минуло шість років 1-го серпня. Конґресмен Кофлін також вислав особистого листа до совєтського амбасадора Анатолія Добриніна на захист Р. Руденко, з підкресленням гуманітарного аспекту його прохання, щоб йому не закинули, — як це є звичаєм совєтів, — „втручання у внутрішні справи іншої країни". В листі він вимагає помилування для Руденків і дозволу на еміґрацію в Америку.

Ще сильніший емоційний був виступ в обороні Раїси Руденко в Конґресі, у вівторок 28-го липня, законодавця Нормана Лента, який пов'язав „зникнення" Раїси Руденко з вбивствами інакодумців-інтелектуалів Алли Горської, Ростислава Палецького, Віктора Кіндратишина і Володимира Івасюка. Він висловив побоювання, що її ім'я може бути додане до листи вбитих „запрограмованим терористом у СССР". Обурений до краю, конґресмен Лент вимагав від совєтів відчиту за долю Р. Руденко і закликав, як і інші промовці своїх колеґ підтримати його вимогу до СССР виконувати Гельсінкські угоди і перестати переслідувати власних громадян.

У цьому засіданні Палати Репрезентантів промовляли і інші конґресмени, серед них був дуже вдалий виступ конґресменки Мері Роз Овкар з Огайо, яка поширила свої зауваги

(Закінчення на стор. 3)

А. ГЕЙҐ З'ЯСОВУЄ ПИТАННЯ ВІДНОСИН З СССР

Вашінґтон. — Державний секретар Александер Гейґ, виступаючи з важливою політичною промовою в Ню Орлінс, Луїзіяна, ствердив, що між ЗСА і Совєтським Союзом може й повинна наступити нормалізація відносин, але цьому на перешкоді стоять совєтські зброєння й проникання в світі, включно зі збройними інвазіями.

Цим разом державний секретар вибрав форумом для свого виступу Асоціяцію американських правників. Вже в перших реченнях свого виступу він сказав: „Ми мусимо змагатися з Совєтським Союзом, щоб берегти свободу, але ми також мусимо шукати співпрацю з ним, щоб захищати людство. Наші непроходимі різниці в справі людських прав не можуть довести до ґльобальної катастрофи. В останньому часі ми піднялися особливих зусиль в довгому змаганні за детант. Але навіть у часі, коли зміцнено шукання зниження напруження, інструмент того напруження — совєтську збройну силу — зміцнено. Сьогодні совєтська збройна машина набагато перевищує потреби оборони; а це підриває рівновагу сил, від якої ми і наші союзники залежимо та загрожує мирові в світі".

Після спокойної аналізи загального положення в світі й напруження, спричиненого неоправданими збр оєннями СССР, державний секретар Гейґ перейшов до представлення американської постави. Він сказав: „Американський нарід виявив, що він не буде підтримувати несправедливих договорів; що він не погодиться на мілітарну підрядність. Ми хочемо більшої пошани для самостійности інших з боку Москви. Ми хочемо, щоб Совєтський Союз підпорядкувався взаємним зобов'язанням таким, як Гельсінкські угоди. Ми хочемо, щоб Совєтський Союз в меншій мірі послуговувся силою".

Секретар Гейґ реально з'ясував глибокі розходження між СССР і Заходом, а навіть цілим світом: „Совєтський антагонізм до Заходу глибоко закорінений. Ми не можемо розраховувати на зближення совєтських і західніх політичних принципів, чи стратеґічних доктрин. Зближення не сміє і не може бути ціллю переговорів. Ми й наші европейські союзники запропонували розпрацьовний комплекс заходів в Европі, ціллю якого є створити дійсні можливості зменшення непевности щодо характеру й цілей мілітарних заходів другою сторони".

На думку Гейґа совєтська аґресивність довела до того, що, як він висловився: „Москва придбала собі ворожість і страх багатьох неопреділених народів. Колись її відданий союзник Китай став противником усіх совєтських намагань осягнути геґемонію".

Відкликуючись на відомого французького автора XIX століття, Алексіса де Токвіля, про ЗСА і Росію, як майбутні найбільші держави в світі, Гейґ згадав, що це сталося саме в нашій добі, добі атому. Деякі коментатори підкреслюють, що домінація світової сцени тими двома світовими велетнями поволи відходить до минулого, а на її місце приходить зовсім новий світовий лад, опертий на рівности усіх держав і народів.

Москва доставляє Анґолі модерну зброю

Луанда, Анґоля. — До порту в Луанді прибувають щораз частіше совєтські кораблі, що їх виладовують уночі спеціяльно підібрані групи портових робітників. Йдеться про транспорти зброї з СССР, серед якої є зовсім модерні типи, яких дотепер в середній Африці ще ніяка країна не мала. Факт цей у пов'язанні з іншими викликує стурбування серед інших країн того континенту та серед держав, які заінтересовані господарською співпрацею з країнами тієї частини Африки.

Головнокомандуючий південноафриканських збройних сил генерал Чарлз Ллойд повідомив, що анґольські військові частини на кордоні з Південноафриканською республікою дістали до своєї диспозиції радаровий захист вздовж кордону, протилетунські ракети, континентальні ракети та інші роди модерної зброї. Так само розміщено тут деякі частини кубинського експедиційного корпусу, який дотепер оперував в північній частині і в середині Анґолі.

Інформації генерала Ллойда викликали чимале порушення серед населення Південноафриканської республіки, яке намагався притишити міністер оборони тієї країни генерал Маґнус Малян. Він заявив, що „хоч покищо небезпеки війни в районі Анґолі і прилягаючих просторах не передбачується, але існує безсумнівна потреба покращати нашу оборонну систему". Зокрема присутність кубинців в тому обширі вимагає пильнішої уваги. А модерній совєтській зброї на півночі від своєї границі Південноафриканська республіка мусить протиставити зі свого боку відповідну зброю й технічні засоби.

Пляни й різні заходи Москви в тій частині світа вже від довшого часу насторожували американські урядові кола. Уряд президента Роналда Реґена вислав туди військовополітичну місію високого складу з дорученням провірити стан і запропонувати відповідні протизаходи. В рамки того доручення вкладалися також заходи для усунення кубинців з Африки, де вони є постійним елементом неспокоїв, ферментів і заворушень. Витворена критична ситуація породила гарячі дебати внутрі уряду прем'єра В. Боти, який намагається успокоїти тривожні настрої серед населення, яке вимагає конкретних протизаходів.

„СОЛІДАРНІСТЬ" ЗАКЛИКАЄ ДО ПРИПИНЕННЯ СТРАЙКІВ

Варшава, Польща. — Станіслав Каня, перший секретар Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії, виступаючи у першому дні нарад нового Центрального Комітету ПОРП обраного на надзвичайному з'їзді в липні ц.р., заявив, що демонстрації робітників і нові розрухи можуть створити нову траґічну для Польщі ситуацію. При тому він перестерігав польське робітництво безпосередньо, а вільну профспілку „Солідарносьць" посердньо, що вони нестимуть повну відповідальність за можливі траґічні наслідки, які створяться напевно у висліді масових страйків.

Вміжчасі Крайовий комітет вільної профспілки „Солідарносьць" розіслав звернення до відділів і всього робітництва, у якому закликається припинити страйки, щоб таким чином дати змогу урядові наладнати господарську ситуацію і зліквідувати харчову недостачу в Польщі.

Каня покликався декілька разів під час свого виступу на конституцію Польщі і кримінальні закони і заповів, що у випадку неспокоїв уряд не амтиме іншої можливості, як карати винних. „Польські вулиці сьогодні стали неспокійними", — заявив Каня, погрожуючи, що уряд робитиме все можливе, щоб вдержувати спокій.

Але, як кажуть політичні спостерігачі, не про спокій йдеться. Йдеться про недостачу харчових продуктів, які під теперішню пору є причиною робітничих розрухів. В Ґданську вже другий день підряд ведуться наради Крайового комітету вільної профспілки „Солідарносьць" з участю представників уряду, завданням яких є знайти вихід із загрозливої ситуації. Лідери профспілки розглядали також осторогу прем'єр-міністра Войцєха Ярузельского про можливість запобігання страйків, тобто про вжиття сили проти робітників, що, на думку західніх аналітиків, створило б справжню кризу в Польщі, а може навіть інтервенцію військ Варшавського Пакту.

Також інші провідні члени Політбюра закликали членів ЦК ПОРП до мобілізації партійних кадрів до боротьби з існуючою ситуацією. Очевидно, кажуть кореспонденти, активісти ПОРП не говорять про яку ситуацію їм йдеться, бо робітництво і селянство в Польщі ввесь час говорить про нестерпні відносини на харчовому відтинку і загрозу голоду. Партія натомість більше говорить про „контрреволюціонерів", ідеологію, „партійну готовість" тощо.

Польське офіційне пресове агентство оголосило коментар, у якому також закликається до боротьби проти анархії, бо на думку агенства, „вже не залишилося більше місця на політичні маневри чи пертрактації".

Альбін Сівак, консервативний член ЦК ПОРП, закликав уряд гостро виступити проти „анархістів" і покласти край „заколотникам". Найбільш гостру промову виголосив однак центрист Казімєж Барціковскі, який, як його попередник, закликав поборювати ті елементи у польському суспільстві, які виступають проти соціялістичного ладу в Польщі. Він також закинув вільній профспілці демагоґію і неповажне ставлення до поважних проблем.

Не зважаючи на політичну суматоху у ЦК ПОРП, профспілка „Солідарносьць" заповіла цілий ряд страйків в Любліні, Радомі і на цілім Шленську, якщо уряд не заперестане вести боротьби з вітряками і не візьметься до розв'язки економічних проблем. Щоб рятувати Польщу перед голодом „Солідарносьць" проголосила створення „комісії доброї волі", до якої, між іншим увійшов новий примас Польської Римо-Католицької Церкви Юзеф Клємп, ліберальний журналіст Стефан Братковскі, президент Польської Академії Наук Александер Ґєштоф та інші. Завдання комісії є посередничати між урядом і робітництвом і не допускати до загострення відносин.

ЛЕТУНСЬКИЙ ТРАНСПОРТ УНОРМОВУЄТЬСЯ

Вашінґтон. — Хаос на великих летовищах ЗСА і зірваний летунський транспорт між ЗСА і Европою поволі повертають до нормальних умов. Безпека в летунському русі, як заявляють компетентні керівні чинники, є принаймні в такому самому стані, як перед страйком, якщо не в кращому. Але спілка американських летунських контролерів продовжує нелеґальний страйк.

Припинення бойкоту канадськими летунськими контролерами на летовищі в Ґандері було великою перемогою федерального уряду. Воно також перерішило ступневу нормалізацію трансатлянтійського летунського транспорту і значно облегшило умови внутрішнього летунського транспорту обидвох країн. Як страйк американських контролерів летунського руху, так і страйк їхніх канадських колеґ на летовищі в Ґандері був нелеґальний. Канадські контролери мотивували свою участь у страйковій акції умовами безпеки на американських летовищах, які мали б загрожувати пасажирам. Для провірки тих умов покликано спільну комісію, зложену з представників федерального уряду та юнії контролерів, яка їх провірятиме.

Канадський міністер транспорту Жан Люк Пепен негайними й рішучими протизаходами припинив наростання труднощів і дальші комплікації. Він оцінив, що нелеґальні страйки контролерів, коли їх негайно не припинити, або їм не протиставитися, фактично зроблять громадськість обидвох країн і державні чинники закладниками контролерів. Рішення Пепена були швидкі, а канадське суспільство, розуміючи небезпеку положення, дало йому повну підтримку.

В ЗСА ввійшла в працю компюторизована система контролі. Цю систему Адміністрація цивільного летунства і головні летунські лінії приготовляли вже здавна, але мусіли це тримати в тайні перед юнією, щоб уникнути саботажів і зривання підготовчих акцій. Апаратуру перетримувано в окремих приміщеннях під ключем і окремий довірений персонал заправлявся орудувати нею. Вже перші дні операцій тією апаратурою виявили, не зважаючи на вийнятково складні умови, спричинені страйком, її досконале функціонування і безпеку. Колишній відомий астронавт, а тепер керівник летунської компанії Істерн Ейрлайнс Френк Борман висловив оптимістичну оцінку положення в летунському русі, а зокрема в безпеці на летовищах і в повітрі.

В тій ситуації вигляди на поворот страйкуючих до праці невеликі. Насамперед при новій системі число контролерів і людської обслуги буде значно менше, як перед тим. Крім цього урядові чинники найняли до праці поважне число нових контролерів, дальших перешколюють, а спеціяльний персонал до обслуги компюторів уже раніше тренований і заправлений до праці. Накінець число контролерів на американських летовищах на багато перевищувало потрібну кількість працівників.

В Америці

СТЕЙТОВІ УРЯДИ ВДОВОЛЕНІ РІШЕННЯМ Адміністрації президента Роналда Реґена, яка плянує вже в найближчому майбутньому передати стейтам і містам нечинні сьогодні мілітарні бази і забудування. У зв'язку з перенаселенням у багатьох в'язницях ЗСА, стейти плянують перебудувати федеральні будинки і бази у в'язниці. Про плян федерального Уряду повідомив Едвин Міз, дорадник президента Реґена, під час його виступу на конвенції Американської асоціяції правників.

ТЕЛЕВІЗІЙНА СІТКА ЕЙ-БІ-СІ І КОРПОРАЦІЯ Вестінґгавз плянують проголосити плян про встановлення телевізійної програми, яка на протязі 24-ох годин передаватиме новини, подібно, як це їх передають досі дві телевізійні станції та багато радіових станцій. Програма почала б діяти весною в 1982 році. Проголошення наступило у хвилині коли стало відомо, що федеральний Уряд дасть дозвіл корпораціям Ей-Бі-Сі, Ен-Бі-Сі і Сі-Бі-Ес та іншим великим радіо і телевізійним компаніям можливість конкурувати між собою, вживаючи для цього останні винаходи технології і підготови програм.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР ВІЛЛІЯМ ФРЕНЧ Смит, виступаючи на конвенції Американської асоціяції правників в Ню Орлінс, Луїзіяна, заявив, що Адміністрація президента Роналда Реґена плянує в скорому часі змінити деякі види кримінальних законів для більш ефективної боротьби зі злочинством. Смит підкреслив, що вже в скорому часі у Вашінґтоні збереться спеціяльна комісія на чолі з колишнім головним прокуратором Ґриффином Беллом і губернатором стейту Іллиной Джеймсом Томпсоном, щоб докладно обміркувати ситуацію та розглянути пропозиції стейтів у цій справі. Американське кримінальне законодавство вже давно потребує реформи, — заявив Смит, — бо дуже часто злочинці прикриваються конституцією і законами і оминають покарання, хоч у своїх злочинах вони цілком не думали, що таке саме конституційне право мають ті, які були жертвами їхнього злочину. В подібному тоні говорив на цій конвенції віцепрезидент Джордж Буш, домагаючись збільшення прав для службовців Федерального Бюра Інвестиґацій і судівництва.

ЗАСТУПНИК ДЕРЖАВНОГО СЕКРЕТАРЯ ДЛЯ справ Південної Америки Томас Ендерс поїхав до Нікараґуа, щоб на місці перевірити ситуацію і переговорити з лідерами марксистського режиму сандіністів можливість відновлення співпраці із З'єднаними Стейтами Америки. Адміністрація президента Роналда Реґена, як відомо, припинила економічну допомогу сандіністам з тієї причини, що вони підтримували марксистських повстанців в Ель Сальвадорі і перепачковували отриману з Куби зброю. Ендерс перебуватиме в Нікараґуа два тижні і має запевнену зустріч з найвищими чинниками теперішнього режиму.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА НАПРУЖЕНІ ВІДНОСИНИ між З'єднаними Стейтами Америки і Совєтським Союзом і гострі заяви обидвох урядів, лідери — президент Роналд Реґен і генеральний секретар ЦК КПСС та голова Президії Верховної Ради СССР Леонід І. Брежнєв — обмінялись недавно приязними листами у яких, — як твердять поінформовані у Вашінґтоні особи, — були порушені справи політики детанту, дальших евентуальних переговорів про обмеження стратеґічної нуклеарної зброї і торговельних відносин між обидвома надпотугами. „Існує діялог, — кажуть у вашінґтонських кругах, — але росіяни не люблять того, що говорить сьогоднішня Адміністрація Реґена і тих проєктів, які вона пробує реалізувати".

У світі

НАГРОМАДЖУЮТЬСЯ ДОКЛАДНІШІ ВІДОМОСТІ про винних у смерті шведського дипломата Рауля Валлєнберґа, який пропав без вісти в перших днях совєтської окупації Будапешту під кінець Другої світової війни. Рауль Валлєнберґ був першим секретарем шведської амбасади під час окупації у Будапешті німцями і тоді він в порозумінні зі своїми зверхниками займався допомогою загроженим жидам у їхньому виїзді за кордон. Був це час посилення акції для остатовної ліквідації жидівського населення", тобто фізичного знищення всіх жидів, коли жиди в Мадярщині прийшли на черґу за жидами з інших европейських країн. Після зникнення Валлєнберґа совєтські офіційні органи, включно з міністерством закордонних справ, подавали, що вони нічого про нього не знають. А коли появилися потверджені дані, що він був совєтськими органами арештований і перебував в різних тюрмах СССР, тоді Москва призналася, що він був арештований, але „1947 року помер на серцевий удар". Сьогодні кружляють різні вістки про нього, є деякі свідки, які бачили його вже роки після 1947 в різних тюрмах СССР, а дехто твердить, що він ще далі живе й перебуває в тюрмах СССР. Тепер до Ізраїля прибув колишній старшина совєтської армії Яків Леонтієвич Менакер, який твердить, що в часі арешту Валлєнберґа перебував на Мадярщині в тій самій формації, в якій був Леонід Брежнєв та що він має докази про співучасть і співвину Брежнєва в арешті Валлєнберґа. Шведський уряд поновив слідство у цій справі.

ІЗРАЇЛЬСЬКА АМБАСАДА в Вашінґтоні повідомила, що Уряд ЗСА погодився відставити цього четверга два літаки Ф-15 до Ізраїля. Американські чинники потвердили це й заявили, що після доставки до Ізраїля технічно передового типа Ф-15, немає сенсу стримувати доставу Ф-16, які є подібні до Ф-15, а тільки дещо менше випосажені в електронічну апаратуру і технічне влаштування. Одночасно з тим речники Державного департаменту висловили думку, що в новому пляні Савдівської Арабії багато дечого є повторенням попередніх плянів і пропозицій.

УРЯД РЕСПУБЛІКИ КОЛЮМБІЯ ОФІЦІЙНО повідомив, що на початку наступного року він вишле курінь своєї піхоти в склад міжнародної формації для захисту півострова Синай. У порівнянні з повним числом тієї формації чисельна участь Колюмбії буде дуже високою. Ціла формація матиме не багато понад 2,500 вояків, що рівняється приблизно п'яти куреням мирного стану. Одначе курінь піхоти цієї країни має значно більше число вояків, бо понад 800 і якщо Колюмбія вислала б повне число, тоді вона матиме приблизно одну третю числа цієї формації. В слід за нею зголосив свою участь у міжнародній формації на півострові Синай також Уруґвай. Міністер закордонних справ Уруґваю Естаніслас Вальдез опублікував комунікат, що Уруґвай вишле значне число своїх вояків, але не подав скільки.

Молоді бандуристи таборували дев'ятий раз на Оселі Одум-у „Київ"

Аккорд, Н.Й. (О.Ш.). — Жнива — це той період, коли люди збирають плоди своєї праці в різних формах: матеріяльного надбання або плоди своєї духовної творчости. Кожний виступ хору, артиста, музиканта — це його жнива. Всі вони косарі і женці, які з гордістю передають свої плоди для насолоди глядачів.

Отаких косарів-женців тридцять вісім було на сумівській оселі „Київ" протягом двох тижнів на Кобзарському Таборі. А в суботу, 1-го серпня, там же були кінцеві жнива, бо початкові — були на Союзівці 29-го липня 1981-го року.

Склад табору

Це був дев'ятий Кобзарський Табір тут, влаштований проводом Об'єднання Демократичної Української Молоді під патронатом Капелі Бандуристів ім. Т.Г. Шевченка. Цьогорічний табір підготовлявся й переводився під командою, яка складалася виключно з молодшої ґенерації ОДУМ-у на чолі з А. Непрілем, комендантом, і Наталією Павленко, заступником. Вже на таборі включено до команди з таборовиків бунчужного: М.Івасиків, і бунчужну Й.Бучко.

Перші кобзарські табори — це були єдині табори такого роду, які в той час влаштовувала яканебудь молодеча оранізація. Посіяне зерно впало на плодючий ґрунт і з нього почали проростати нові паростки. І так у цьому році в різних місцевостях ЗСА і Канади переводяться понад шість кобзарських таборів, між ними на другій одумівській оселі „Україна" в Лондоні, Онтаріо, від 2-го серпня до 16-го серпня. Отже жнива з посіяного зерна ОДУМ-ом вдалися на славу.

На цьому Кобзарському Таборі була українська молодь, яка відчуває любов до свого рідного національного інструменту, використовуючи частину свого літнього відпочинку для мозольної і наполегливої праці. Тут була молодь з різних міст ЗСА: Ню Йорк (члени Школи Кобзарського Мистецтва), Сиракюзи, Філядельфія, Рочестер; із стейтів Ню Джерзі, Ню Йорк, Конектикат, та з інших місць. В таборі були одумівці, пластуни, сумівці й інша молодь. Всі вони були разом — вчилися, розважалися, знайомилися, і всі віддано працювали під досвідченим проводом мистецького керівника Кобзарського Табору Оксани Метулинської з Ст.Кетеринс, Канада. Інструкторами були — М.Дейчаківський, І.Качур, Л.Копич, І.Заверівська, П.Мельничук і Т.Махлай.

Микола Дейчаківський у своєму слові подяки батькам і присутнім жартома сказав учасникам: „Протягом останніх двох тижнів я мусів вас терпіти, а ви мене, але разом ми багато навчалися..." І справді, в праці з бандурою треба багато уваги, впертости, наполегливости, відданости, а найголовніше — терпцю вправляти.

Склад учасників табору був різноманітний. Між ними були такі, що вже довший час тримають бандуру й не одні вже збирали жнива своєї праці; але були також і такі, які вперше своїми юнацькими, а деякі ще дитячими пальцями торкали струни бандури. Кожний з них присвячував неменше, як шість годин денно для гри на бандурі. За свою працю кожний отримав посвідку за успішне закінчення курсу.

Програма

Це був серпневий соняшний день. На одумівській

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Московська гра в Европі

В імперіялістичних плянах Росії Европа займає особливе місце. Росіяни здавен-давна називали Европу „гнилою", „здеґенерованою" й іншими подібними епітетами, водночас вони не лише завидували здобуткам европейських народів, але й за всяку ціну намагалися накласти руку на здобутки її культури, багатства, високий рівень життя. Нездібні самі створити того всього, вони намагалися посісти створене іншими народами і ним користуватися.

Російській пропаґанді удалося при допомозі західніх ліберальних „бессервіссерів" закорінити в світі думку, що „Росія вела оборонні війни проти Заходу", що над нею „завжди висіла загроза зі Заходу" й тому росіяни „боронилися". Того роду американські й европейські „науковці" не бачать, що так „боронившись", росіяни дійшли до Балтицького моря, Варшави, Берліну. Та ще й плянують, так „боронившись" — дійти до каналу Ля Манш, Атен, Риму і Лісбони. Одначе було б несправедливо думати, що вони хотять Европу зруйнувати. Ні вони тільки хотять її заставити для них працювати. І тільки ті, найбільш засліплені ненавистю й завистю, або комплетно зачаджені комунізмом мріють про знищення Европи. Звичайним росіянам вистачає мати перед собою Европу безборонну, плазуючу, готову прийняти кожне упокорення, щоб тільки животіти.

Але цього їй, Росії, ще замало. Вона хоче ще мати ґарантію, що в тій підкореній Европі в ніякому разі не зародиться спротив, не прийде охота визволитися. І тому Совєтський Союз приспішено розбудовує свою систему модерних ракет, виміряних на Париж і Бонн, Женеву, Рим, Мадрид і Лондон. Тими ракетами знову ж з „оборонних" міркувань Совєтський Союз покриває усю Европу від Нордкапу до Ґібральтару. Такий стан Москва хоче закріпити й устабілізувати натривало. Мати покірну Европу — це перша фаза її плянів, яка забезпечить отримування европейської „дані".

Та покірна Европа потрібна Росії ще й для інших її плянів. Москва хоче розв'язати собі руки на Заході. Вона хоче бути свобідною до великих ініціятив на Сході, в її конфлікті з Китаєм. Росія забрала Китаєві величезні простори й коштом Китаю вона стала „імперією двох суходолів". І сьогодні вона висить над ним Дамоклевим мечем. Китай же, стиснений на свому теперішньому просторі, з більйоном ротів до виживлення дивиться на ті простори, бо вони йому потрібні до життя. А Росії вони потрібні, щоб бути імперією. Впродовж своєї історії росіяни завжди ставилися до Китаю з ненавистю і страхом. А тепер тим більше. І тому вони хотять його обезвладнити. Але доки вони мають руки зв'язані на Заході, вони не можуть починати великої авантюри на Сході. Щойно , обеззброївши Европу, вони будуть спроможні на ту авантюру.

А позбувшись превентивно небезпеки на Сході, завдавши Китаєві таких глибоких ран, що він буде з них лікуватися десятками й сотнями років, Росія буде могти почати другу фазу своєї політики стосовно Европи, тобто диктувати їй умови життя й поведінки. В тому є суть совєтських „миру і співпраці", які вона пропонує Европі.

Чи Европа бачить це, чи чує зміст голосів з Москви? Ті, що здібні бачити, ті бачать. Сліпі не бачать, а глухі не чують. Ось, наприклад, Віллі Брандт, колишній західньонімецький канцлер, а тепер голова соціялістичного інтернаціоналу дав себе переконати Брежнєву, що слід починати переговори з Москвою на базі пропозицій Москви. А ті зовсім прості: ви своїх ракет не розміщуйте, а ми можемо число — своїх дещо зменшити. Таких як Брандт не переконує цинізм совєтських лідерів, як оце в перекладі статті італійського комуніста Паольо Буфоліні в московській „Правді", де написано: „В Оттаві була прийнята позиція проголошена ЗСА і Францією: переговори з Совєтським Союзом можуть початися після того, коли Захід відбудує мілітарну рівновагу з СССР. Оце — ілюзорна й небезпечна лінія (також і тому, що СССР не залишився б пасивним)".

Отже, дуже виразно й ясно: воєнна рівновага — це ілюзорна і небезпечна лінія, як проклямує Москва. Вона хоче своєї переваги. Вона ту переваґу здобула й вона намагається усіма силами не допустити до привернення рівноваги. Москва хоче своєю силою, своїми танками і ракетами здобути політичні концесії. Є в Західній Европі такі, що цього не бачать. Очевидно, не всі. Є і такі, що дивляться на російські пальці й бачать до чого кремлівські лідери стремлять.

Особливе положення Америки в цій ситуації. В Другій світовій війні ЗСА врятували Европу. Після війни своїм пляном Маршалла відбудували її. Тепер захищають її життя і добробут американськими ракетами, збудованими за гроші американських громадян і грудьми американських вояків. А Брандт і йому подібні нарікають, що американці змушують їх до занимання такої моральної й політичної постави, яка їм не всмак. Така постава поглиблює взаємне незадоволення й приспішує момент, коли Західня Німеччина, як і ціла Західня Европа, будуть мусіти перебрати на себе головний тягар самооборони, а ЗСА будуть у цьому тільки їм допомагати.

Володимир Левенець

ВІДСТАЛІСТЬ СОВЄТСЬКОЇ ГОСПОДАРКИ

Згідно з американськими підрахунками і оцінками знавців сільського господарства та відносин у Совєтському Союзі економічно-господарський хаос у СССР не послаб, а навпаки, скоріше поглиблюється і поширюється на всі республіки імперії. Не зважаючи на більш загострені адміністративно-політичні і поліційні заходи кремлівських верховодів, з метою піднести дисципліну на підприємствах та навести лад у сільському господарстві, преса, зокрема закордонна, але тут і там також совєтська, б'є на сполох, передбачаючи важкий стан у сільському господарстві, поганий стан жнив, який у свою чергу відіб'ється на всіх інших ділянках совєтської економії.

Голоси інших

У виданні широкопочитної газети „Ню Йорк Таймсу" з 3-го серпня ц. р. появилась довша інформативно-аналітична стаття Джана Ф. Бирнса п. з. „Надіються на великий закуп зерна совєтами", у якій автор, — і не тільки він, бо до цієї теми висловлювались також інші сільськогосподарники ЗСА, —каже на підставі даних зібраних при допомозі сателітів і осіб, які подорожують по СССР,- що в загальному СССР сподіється зібрати в цьому році не більше, як 200 мільйонів тонн зернових культур. Очевидно, такий збір буде кращий від катастрофального збору в 1979 року, коли було зібрано тільки 179 мільйонів тонн, чи навіть від минулого року (189 мільйонів тонн), але все це становить майже 18 відсотків менше заплянованого збору і тому немає навіть сумніву, що комуно-московська імперія входить у дуже небезпечну, а може навіть загрозливу фазу зниження загального життєвого рівня, не зважаючи на великі закупи харчових продуктів, зокрема зерна, що його СССР закуповує у чотирьох основних країнах: З'єднаних Стейтах Америки, Канаді, Арґентині і Австралії.

Самозрозуміло совєтські господарники стараються закривати справжній стан імперської економіки, про що свідчить хоч би довжелезна стаття у газеті „Молодь України" з 30-го липня ц. р. п. з. „Хода трудової України", в якій урядові пропаґандисти заподали цілий ряд так званих „лякованих" цифер не опертих на жадних статистичних даних. Роблячи підсумки виконання державного пляну економічного і соціяльного розвитку Української ССР тільки у першому півріччі, вони не торкаються ще цьогорічних жнив у республіці, але вже саме наголошування позитивів у совєтській господарській системі викликає підозріння до заподаних цифер і відсотків, якими так залюбки користуються офіційні імперські чинники. Вони, наприклад, кажуть, що республіка засіяла 33,3 мільйона гектарів землі, але навіть не пробують сказати скільки з цього засіву республіка думає зібрати, бо СССР, після кількадесятрічного господарського плянування, з економічної точки погляду, й далі залишається величезним реґресивним простором, на якому життєвий рівень населення малощо різниться від часів з-перед індустріялізації.

Партійна кліка

Немає сумніву, що такий стан совєтської господарської системи, не зважаючи на інтенсивну торгівлю СССР із багатьма західніми країнами, привів до усвідомлення Заходу про відсталість комуністичного світу і ліквідації міту про досягнення „Соціялістичної системи". Після основних студій численні знавці прийшли до переконання, що ця система стала власністю партійної кліки, засобом використовування широких мас населення СССР, зокрема у республіках, колись самостійних держав поневолених Москвою, яка ставить собі за мету поневолення цілого світу в оперті на російських шовіністів, які в багатьох випадках сліпо підтримують політику комуно-московських верховодів.

Звичайно, такі засоби „будівництва соціялізму" викликають одну за одною ланцюгову кризу і активний спротив деякої частини населення, зокрема в національних республіках, але це окрема тема, яку, до речі, слід було б основно розглянути.

Уже згадуваний нами американський автор статті у „Ню Йорк Таймсі" Бирнс пише, що уряд Совєтського Союзу вже заініціював розмови з речниками Уряду ЗСА у Відні, щоб встановити скільки зерна він зможе закупити в Америці для прогодування власного населення і задоволення потреб не тільки сателітів, але також численних держав в Африці й Азії, залежних від совєтських достав збіжжя. Америка завжди рятувала комуно-московську імперію від голоду і політичної катастрофи, яка дуже легко могла б виникнути всередині СССР унаслідок браку продуктів першої потреби. Наглядним прикладом могла б послужити

(Закінчення на стор. 4)

Ярослав Татомир

ЯК ЗДОБУТИ ПРИЯТЕЛІВ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ СВІТІ

Читачі „Свободи" добре поінформовані про динамічний філядельфійський Комітет Оборони Національних і Людських Прав України, про його вдалі акції в обороні наших дисидентів на терені Конґресу у Вашінґтоні та на інших форумах американського політичного світу, бо на сторінках „Свободи" не раз появлялися про це згадки. В цій статті хочемо вказати на деякі засоби, що ними Філядельфійський Комітет добивається своїх незвичайних успіхів. Робимо це з цією метою, щоб різні наші комітети та групи оборони наших дисидентів, які існують в інших містах Америки, знали про ці засоби і евентуально їх використовували на своїх теренах.

Передвиборчі кампанії

Перший вартий уваги засіб, що його філядельфійський Комітет уживає для здобування допомоги конґресменів, сенаторів та інших виборних урядовців для оборони українського народу — це допомога деяким конґресменам, сенаторам й іншим виборним урядовцям у їхніх передвиборчих кампаніях. Мова тут не тільки про те, щоб обіцяти даному конґресменові чи будь-кому іншому українські голоси, але теж активно працювати над здобуттям голосів загалу виборців. Зілюструємо це конкретним прикладом.

Минулого року філядельфійський Комітет нав'язав контакт із Чарлзом Догерті, який кандидував до Конґресу із виборчої Філядельфійської округи. Комітет заявив охоту допомогти кандидатові, і отримавши для передвиборчої праці частину виборчої округи, віддав цій справі багато уваги і часу. У листопаді минулого року Догерті виграв вибори. Що ж отримав Комітет за свою передвиборчу працю?

Догерті є сьогодні одним із тих конґресменів, які завжди готові допомогти Комітетові у його праці в обороні українських дисидентів. Між іншим Догерті включив Україну до давніше основаного, але мало активного т. зв. Ад Гок Комітету для справ Балтійських Країн. Цей комітет має тепер назву Ад Гок Комітет для справ Балтійських Країн і України і став дуже активним.

Комітет має двох представників: Догерті (республіканець) і Браєн Донеллі (демократ). І коли ще недавно до цього Комітету належало всього тільки кілька конґресменів, сьогодні належить туди біля 30 конґресменів і сенатор Гайнц (з Пенсильванії), і це число зростає чимраз більше. Заслуга у цьому приєднуванні конґресменів до згаданого вище Комітету — не тільки філядельфійського Комітету Оборони Національних і Людських Прав в Україні та декількох інших наших організацій.

Здебільше ми стараємося здобути допомогу для наших акцій в обороні прав України від конґресменів, чи інших виборних репрезентантів і урядовців, не даючи їм нічого в заміну. через те і допомога,що її ми одержуємо, є, звичайно, незначна і нетривала. Стараймося у кожній виборчій окрузі присвячувати більше уваги виборчим справам, творім малі але активні групи,які працювали б для найкраще підхожих нам кандидатів у передвиборчих кампаніях і цим здобудемо велику і тривалу допомогу для наших акцій.

Москва і комітети

Хоч як воно парадоксально звучить, значну допомогу у своїй праці дістав філядельфійський Комітет в останніх місяцях від Совєтського Союзу, який допоміг комітетові здобути нових приятелів із-посеред американських конґресменів. Як це сталося?

Два приклади: У травні ц. р. конґресмен Лоренс Коґлін, на прохання Комітету, намагався говорити телефонічно з Миколою Руденком або бодай з адміністрацією табору, в якому Руденко перебуває, але даремні були його зусилля. 21-го липня ц. р. конґресмен Джеймс Койн старався говорити з Раїсою Руденко, і коли це не вдалося, робив усілякі старання, щоб дещо довідатися про неї від совєтських властей. Обидва конґресмени стрінулися із таким крутійством, брехнею і саботуванням, що це було для них кращою едукацію як будь-які наші зусилля з'ясувати їм совєтську дійсність. Після цього досвіду зі совєтською системою, оба вищезгадані конґресмени стали добрими приятелями Комітету і завжди знаходять час допомогти Комітетові у його акціях. Бюро конґресмена Коґлина зладило і розіслало до преси комунікат, у якому описаний досвід конґресмена із совєтською телефонічною службою, із міністерством внутрішніх справ у Москві, зі совєтською амбасадою у

(Закінчення на стор. 4)

Івасюка не забувають

Як повідомляють з України, на могилу замученого композитора, сл. п. Володимира Івасюка у Львові, численні відвідувачі складають квітч, вінки та часто залишають непідписані листи-вірші, у яких висловлені патріотичні почування і любов до пам'яті загиблого. Нижче подаємо кілька таких віршів, що були покладені на могилі незабутнього пісняра в липні цього року. Вони окружною дорогою дісталися до „Свободи". — Ред.

ПАМ'ЯТІ В. ІВАСЮКА

I.

Зажурилася смерека на крутому схилі,
Затужила „чиста вода", з гір несучи хвилі;
Похмурніла квітка щастя „червоная рута",
Бо у краю буковинськім замовкла трембіта.

Замовк дзвінкий водограй та струни гучнії,
Бо Володі урвалися літа молодії.
Спи спокійно, брате милий, сину України,
У віках твої цвістимуть золоті перлини.

Сумує уся Україна: дорослі, старі і малі,
Бо квіт України найкращий лежить у глибокій землі

II

Сьогодні прийшли ми до Тебе , Володю,
Щоб низько вклонитися, брате,Тобі.
Чому так рано ліг Ти в могилу,
Чому б не складати Тобі ще пісні?
„Водограй" і „Червону руту"
Вже співають дорослі й малі.
Ти пішов і залишив нам смуток
По усій українській землі.

Тебе ворог довів до могили
Думав — пісня замовкне Твоя,
Але пісня все рветься і лине,
Як вода із гірського струмка.

Ти нікому троянд не даруєш,-
Квіти люди приносять Тобі,
Вірний сину, Ти спиш у могилі
На своїй безталанній землі.

Твоє серце вже більше не б'ється,
Але слава про Тебе жива;
Нехай ворог тепер не радіє,
Хай почує він наші слова:

Прийде час і настане розплата,
Кров катів потече, мов ріка,
Та ніколи не згасне, наш Брате,
У серцях Твоя пісня дзвінка.

На могилі Твоїй ми клянемось:
Ворог плату одержить свою,
Вільна буде уся Україна,
І почує ще пісню вільну.

III

Спасибі, Брате, за любов жагучу
До рідної Вкраїнської землі,
Повік Твою „Червону руту"
Співати будуть солов'ї.

Тебе вороги довели до могили
За міцну і палку до Вкраїни любов.
В Твоє серце отруєний ніж устромили, —
Чому Ти нас, коханий, в той час не знайшов?

Чому не відкрив нам своєї печалі,
Чому не сказав, що мордують Тебе?
Ми ж будемо жити і підемо далі.—
Спи спокійно, наш час неодмінно прийде.

Сходяться люди до Твоєї могили,
Ти не будеш забутий народом Твоїм.
Дуже мало з Тобою ми, друже, прожили,
Та вічно пишатимемсь ім'ям Твоїм.

Повстане Вкраїна, козацькая слава,
Розкується воля, розквітне земля:
Спи спокійно, — а вільна Вкраїнська держава
не забуде Твої геніяльні слова.

(Продовження на стор. 4-ій)

А. Власенко-Бойцун

ІЗ КРУГОСВІТНЬОЇ ПОДОРОЖІ ПО ДАЛЕКОМУ СХОДІ

II

Родина в якої я гостювала, займала трикімнатне мешкання, але воно було влаштоване так, що не зважаючи на малі розміри, виглядало просторе. Замість масивних стін там були чудово розмальовані, легкі паравани, звані „шоджі", що їх пересували відповідно до потреби. Шоджі можуть бути відкриті, коли родина бажає бути разом, особливо під час традиційного чаю, або поставити їх можна так, що кожний член родини має свою маленьку кімнатку, коли бажає самоти чи відпочинку. В часі спільних обідів або гостинного чаю (у моєму випадку) вставляють низький стіл, довкола якого сідається на виткані солом'яні „татамі". Чай був надзвичайно сильний, жовтий і зелений до вибору, а до нього тістечка „манджу" дуже смачні. Ласкаві господарі просили мене залишитись на вечерю, але я відмовилась, бо справді була дуже втомлена. Господиня принесла мені в дарі, чи радше в реванші за раніше подаровану французьку парфуму, квітчасте японське кімоно, дуже приємне в дотику, яке я часто вживаю, згадуючи милу японську хату і культурну сім'ю.

Другого дня вранці вирушила я на запляновану ще в ЗСА поїздку „експресом-стрілою" до найбільше трагічної місцевости Другої світової війни — Гірошіми, де 6-го серпня 1945 року загинуло 240 тисяч населення. Із давньої Гірошіми оцілила лише Промислова Палата, яку скріплено як свідка атомового погрому в т. з. Парку миру, над яким кружляють стада білих голубів. У парку багато пам'ятників, присвячених жінкам, дітям, студентам, яких життя закінчилось в атомній радіяції чи вогні. Їм поставлено Меморіяльний музей миру , для них горить вічне полум'я. Усе це пригноблює туриста, хоч втримане як і все в Японії на культурному, а не пропаґандивному рівні, а всі пояснення подані в п'яти мовах. У цьому ж будинку приміщена також атомова бібліотека, в якій зібрані не лише всі дані, та книжки про Гірошіму, але також про конструктивну і деструктивну силу атому. В Меморіяльному музеї є також відділ малярства і скульптури, пов'язаний з руїною Гірошіми. Теперішнє місто подібне до будь-якого модерного европейського міста, побудованого після Другої світової війни. Не раджу нікому, хто вразливий відвідувати Меморіяльний музей , краще оглянути традиційні японські святині.

Святиня у старинному місті Кіото варта труду й їзди суперекспресом, що біжить із скорістю 130 миль на годину. Кіото — тисячолітня столиця Японії (794-1868), скарб японської давньої культури, архітектури і мистецтва, музей давніх святинь (понад 1,500), печер і дзеркальних ставків, а над усім-імператорська палата, вживана ще й тепер для спеціяльних традиційних торжеств, що відбуваються по цілій країні в травні. Ці празники починаються уродинами імператора, відтак день нової конституції, проголошеної 3-го травня 1947, а п'ятого травня — традиційне японське свято — „День дитини". Тиждень цих святкувань американці називають „Ґолден вік", цікава назва тим, що вимова тих святкувань по-японському звучить дуже подібно — „ґоруден оо-ее-кі", що означає „новий крок" або „новий ступень". І справді, проголошення демократичної конституції, за американським зразком, стало „новим етапом" в історії Японії.

„День дитини" нагадує нашого св. Миколая або Різдво в Америці. Діти дістають дарунки, переважно квіти, йдуть з батьками на прогулянки чи дитячі майданчики або відвідують традиційні японські театри чи нові кінотеатри.

Безліччю старинних пам'яток і святинь Кіото нагадує Рим, тому важко схопити всі враження, запам'ятати чи записати пояснення, що їх кожний може дістати в принаймні трьох мовах: англійській, китайській і часто в німецькій, а згідно з туристичною книжкою, кожний десятий японець володіє англійською мовою так, що мовних труднощів не повинно бути, але є: Коли я приїхала до Наріти, то переконалась, що з англійською адресою, я не могла б була знайти готелю, який мені рекомендували ввічливі пасажири Пан Ам-у . А готель був чудовий, чистенький і коштував лише 5 тисяч єн, тобто 9 долярів за день.

До моєї кімнати провадили два білі сходи, але не мальовані, а тесані з біленького дерева, неначе тільки поставлені. З дерева тієї ж барви була долівка в кімнаті та ванна, а все було обрамоване темнішої барви тендітно різьбленим симетричним взором. Таким був теж низький стіл і в такому ж кольорі гаптовані подушки — татамі, тобто крісла. На столі посуд також дерев'яний, підставки і різного виду коробки на приправи (сіль, перець, кмин і східні присмаки, яких я ще ніколи, за винятком цинамону, не коштувала). А все це легеньке, тендітне, делікатне по-мистецьки зроблене. Коли я помилась, залишивши сандалі ще на сходах, прийшла вже старша жінка з листою страв. Я попросила її (при допомозі розмовника Беріца), щоб вона принесла найбільше популярну японську вечерю. Через деякий час прийшла вона з величезною також дерев'яною тацою, на якій у порцелянових мисочках були страви, разом 8, в додатку поставила ще металеву вазу, під якою запалила спиртову лампу. Побачивши стільки їжі, що вистачило б на троє, я пошукала в розмовнику пригожу англійську фразу і запросила її вечеряти зі мною. Японка,мило всміхаючись, довго шукала за відповіддю у моїй книжці, вкінці її знайшовши, сказала: Я служанка, не можу сідати до столу з гістьми". І хоч мімікою і рухами я підтримувала мої запросини та знайшла фразу — „нікому не скажу", вона низько вклонившись, висунулась із кімнати.

Повернулась забрати посуду і була досить невдоволена, коли я дала їй 5 долярів. За хвилину прийшов, правдоподібно, її зверхник і віддав мені гроші, пояснивши, що і вечеря і обслуга вже враховані в оплату, яку я вже заплатила. Я подякувала йому, сказавши, що риба і рачки мені дуже смакували та що я тепер на дієті та не потребую так багато їсти. Похвалила я теж служанку і просила передати їй згадані гроші. Жінка прийшла до мене знову вся розпромінена, до цього з дарунком, ще одним японським легеньким кімоном з бавовни, дуже пригожим на спеку.

(Закінчення буде)

Св.п. Григор Ґолембйовський

Дня 11-го березня цього року у Клівленді, Огайо, помер, а три дні пізніше знайшов місце вічного спочинку на цвинтарі апп. Петра й Павла в поблизькій Пармі, загальношанований і люблений магістр філософії Григор Ґолембйовський

Він народився 5-го грудня 1915 року на Бережанщині, Україна і як типовий представник того покоління, що прийшло на світ, чи зростало вже після визвольних змагань і відродження української державности, з молодости проявив гін до спорту, науки і громадсько-політичних справ, плянованих, як готування до другої дії всенародних змагань. В царині науки полонила його українська література з якою він заключив неписаний союз на життя.

Після початкової і середньої освіти, яку здобув у Бережанах, Львові і Перемишлі, загартований у спортових баталіях, начитаний в українській літературі юнак у Львівському університеті студіює славістику, очевидно, з наголосом на україністиці. На жаль, події Другої світової війни і зв'язані з нею наслідки та потреба буднів приневолюють пильного студента відкласти здобуття диплому на довгі роки.

Перерва не бентежить молодого завзятця: він, як його світило (ще й одноіменник) Григорій Сковорода, зацікавився здобуттям знання, а не диплому, тому багато читає. І ділиться своїми знаннями з рідною молоддю. У час німецької окупації він учителював у Сяніччині, в Перемишлі, а на першому етапі великого исходу з рідної землі в таборових школах Пфаркірхенv й Бархтес ґадену, Німеччина.

Після переїзду на поселення до Клівленду зберігає вірність трьом своїм улюбленцям з молодости (хоч у дещо зміненій черговості): громадській праці, фізичній культурі та українській літературі.

Постійно пов'язаний з організаціями Визвольного Фронту, Григор Ґолембйовський виконує функції культурно-осітнього референта, як теж і голови клівлендського Відділу ООЧСУ. З того часу датуються його доповіді для членства цієї організації та доповіді для всієї громади — з доручення вчительської громади Рідної Школи, в якій довгими роками викладає українську мову й літературу, а рівночасно, на протязі декількох каденцій директорує.

Як постійний свідок змагань місцевого УАСК „Львів" – Клівленд і незмінний староста (предсідник) загальних зборів цього спортового Клюбу, поважаний педагог, вже з метрикальними хрестиками чотирьох з лишнім декад, однієї неділі вибіг на грище як змагун „Львова" і...„заткав за пояс"наполовину молодшого центровика , якого заступав.

Щойно в 1967 році подумав про формальне завершення власних студій. У Клівлендському університеті Вестерн Резерв легко, як на вправах, здобуває звання магістра (местер ов артс), а тоді згодом у тому університеті, як і у клівлендському стейтовому университеті, веде кредитові курси української літератури, виконує функції екзамінатора української і польської мов для тих, що знають ці мови, але не студіювали їх, як консультант дає поради студентам, які готувались до іспитів.

Відхід на емеритуру приніс, нарешті, потрібний час, щоб подумати про мрію мрій: мгр Григор Ґолембйовський гарячково заходився з тисячних записок і гасел писати історію української літератури найновішої доби.

На жаль,доля і тут — цим разом остаточно — перекреслила його пляни. Дві тяжкі недуги спряглися, щоб у прискореному темпі підточити здоров'я, а згодом і перервати нитку трудолюбивого життя.

Залишилася по ньому тільки добра слава правдомовного, простолінійного трудівника, щировідданого потребам громади й народу, толерантного по відношенні до інакомислячих, змагуна української справи, про якого в серцях його учнів, співробітників і друзів повинна жити вічна пам'ять.

О.Гайський

Акція в користь...

(Продовження зі стор. 1)

поза оборону окремих осіб, а висловилася в користь усієї України, „країни в 50 мільйонів населення''. Згадуючи про Гельсінкські групи в СССР і Українську ГГ, вона казала про слушні домагання УГГ до влади СССР не тільки дотримувати виконання положень про людські права, але й дати Україні голос у вирішуванні її власної долі, особливо на міжнародній арені. З подібними промовами й вимогами свободи людині в Україні говорили й інші законодавці, які заохочені були закликом Ад Гок Комітету для Балтійських Країн і України до дії, і тим, що українські виборці, стурбовані долею нової жертви совєтського КҐБ пишуть листи до своїх сенаторів і конгресменів, прохаючи іхнього заступництва за неї.

„УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ" В МІННЕСОТІ

Міннеаполіс, Мінн. — У неділю, 23-го серпня ц.р., тут в Міннегага парку від год. 12-ої дня до 6-ої вечора відбудеться, заходами Відділу УККА, „Український День". Офіційна частина програми розпічнеться о год. 3-ій по полудні. В програмі: доповіді, співи, танці тощо. Головний доповідач - д-р Маруся Бек. Виступплять також федеральні та стейтові політики .

РІЗНІ ЯПОНСЬКІ УРЯДИ ПО ЧЕРЗІ ПРОБУВАЛИ поліпшити відносини з Південною Кореєю, але це не щастило. Якщо доходило до поліпшень, то були вони короткотривалі й обмежені. Японці в першу чергу заінтересовані в господарській співпраці, південні корейці не можуть позбутися своїх політичних претенсій до Японії і вимагають репарацій за довгі роки окупації Кореї Японією. Прем'єр Сузукі зачав заходи для поліпшення відносин з Кореєю активніше, як це робили його попередники. Він і натрапив на кращий для того ґрунт. Новий лідер Південної Кореї президент Чун Ду Гван є тої думки, що і в інтересі Південної Кореї є зближення з Японією та триваліша співпраця. У пляні є зустріч японського прем'єра Зенка Сузукі з президентом Гваном уже під кінець цього року. А перед тим відбудеться зустріч міністрів закордонних справ обидвох держав. Одначе Південна Корея висуває як передумову виплату їй Японією десять більйонів долярів, як репарації за шкоди, що їх зазнала Корея в часі японської окупації. Японці в засаді погодилися на виплату якоїсь суми, але значно нижчої вод тої, що її вимагають корейці.

ДЕМОКРАТИЧНІ ЛІДЕРИ, ЯКІ ДУМАЛИ ЗДОБУТИ західні стейти атакою на секретаря Департамрнту внутрішніх справ Джеймса Ватта переконалися,що й тут вони програли проти президента Роналда Реґена і Республіканської партії. Політичні спостерігачі кажуть, що справи республіканців у західних стейтах сьогодні стоять краще, як перед президентськими виборами.

В АТЛАНТІК СИТІ ЗАКІНЧИЛАСЬ 73-ТЯ З ЧЕРГИ конференція американських губернаторів, які у кінцевих резолюціях перестерігають Адміністрацію президента Роналда Реґена перед змушуванням стейтів перебирати на себе всю відповідальність за соціяльні програми і опіку над бідним прошарком населення. В резолюціях також говориться, що Реґен намагається побудувати „нову форму федералізму" і пересунути соціяльні програми з Вашінґтону на провінцію. Конференцію використали демократи для критики політики теперішньої Адміністрації, зокрема її економічної і соціяльної програми.

БАНДИТИЗМ У РЕСПУБЛІЦІ УҐАНДА ПРИБИРАЄ щораз більше на силі. Навіть публічні місця й дороги не є звільнені від нього. Бандити нападають не лише на урядові установи, але також на міжнародні організації та їхніх членів, які беруть участь у загальній допомозі населенню Уґанди. Минулого місяця більша група бандитів напала на конвой авт, якими англійська допомогова організація Оксферм розвозила харчі й одяг для населення. Цього тижня бандити напали на італійське авто й убили сестру Ліліяну Ріветту, яка організувала допомогу голодному населенню Уґанди.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА ЧІЛЕ, АВҐУСТО ПІНОЧЕТА, виселив за кордон чотирьох противників теперішнього режиму в цій країні. Серед прогнаних є християнський демократ Джейм Кастільйо, голова чілійської Комісії прав людини, а також члени колишнього лівого уряду покійного президента Сальвадора Альєнде.

Молоді бандуристи...

(Продовження зі стор. 1)

оселі „Київ" гамірно, шумно, людяно. Молодь, учасники Кобзарського Табору, в народних українських одягах з бандурами в руках, чудово прикрашують оселю. Якось легко і радісно від думки, що наш народ у процесі свого бурхливого вируючого життя створив перлину — власну унікальну культуру, переплетену бандурою, вишивками, неперевершеною народною піснею-думою, об'єднавши нас у моноліт, якого не змогла подолати ні залізна завіса, ні „Сибір неісходима".

Мистецький керівник О. Метулинська тепло привітала батьків і гостей, які чисельно зібралися, щоб бути учасниками хорошого урожаю. Це була година справжньої насолоди, бо молоді бандуристи не лишали на своєму полі огріхів, досконало виконуючи вокально-інструментальні чи інструментальні речі під змінною диригентурою О.Метулинської і М.Дейчаківського.

Ритмічно, точно, музично-досконало лунали історичні твори — „Ой, літа орел", народно-побутові — „Косарі", переплетені глибоко-ліричними, як „Ой, вишенько, черешенько", на тлі ніжного сольо Лесі Вебер. Вокально-інструментальні точки відповідно чергувалися з інструментальними, які визначалися складними, вишукано-музичними переходами, як в „Горлиці", „Буковинка", „Зайчики" чи динамічного „Танку" в обробці Г.Т.Китастого. І, очевидно, жартівливі, бож народна скарбниця багата на такі твори: „Як поїхав мій миленький", „Іде, іде дощ", „Пісня про Явтуха", виповнена по вінця щирим гумором. В пісні зображено життя селянина, для якого віз важливіший за будь-що і будь-кого, тому „Дівко, сідай, та гляди, воза не поламай!", а як береш грушу, то бери якусь там гниленьку...". „Явтух"був у виконанні Наталі Павленко під акомпаньямент бандури М. Дейчаківського.

„Взяв би я бандуру..." — це до глибини просто й непроминальна своїм змістом пісня бандуриста. Легко, майже непомітно молоденькі пальці перебігають по струнах бандур і з-під них, немов могутні дзвони, лунали звуки, сипалися перлини молоденьких чистих голосів. Це були незабутні хвилини і родилася певність, що ці дзвони лунатимуть у серцях цих бандуристів і слухачів назавжди. Взявши цю бандуру, цупко тримають її у своїх юних руках.

• • •

Ціла програма концерту складалася з більше відомих для слухача кобзарських творів і менше відомих, і все це було творче, гарне, незабутнє, бо воно випливало з душі, хисту, праці й посвяти й посвяти - повсякденної і завзятої. Хтось колись сказав, що репортер зможе зробити надзвичайну річ з цілком буденної. Але в цьому випадку дописувачеві не потрібно було для цього висилюватися, а лише передати дійсність так, якою вона була. Це були дійсно незабутні „багаті жнива" Кобзарського Табору в „Києві", одумівській оселі.

ГОЛОВНА УПРАВА
БРАТСТВА МАСЛОСОЮЗНИКІВ

подає сумну вістку членам Братства, Кооператорам, членам Комбатантських організацій і Українському Громадянству, що в Каліфорнії, дня 20-го липня 1981 р. відійшов у Вічність, на 87-му році життя

сл. п. доц. інж. агр.
МИХАЙЛО ХРОНОВ'ЯТ

учасник Визвольних Змагань — старшина на вищих командних постах в УГА і АУНР, член Дирекції Маслосоюзу у Львові і начальник його Організаційного Відділу, доцент УТГІ, діючий голова Братства.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — відслужено дня 1-го серпня ц. р. в Ню Бpансвіку і на українському цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родині Покійного висловлюємо наше щире співчуття.

ГОЛОВНА УПРАВА
Б-ВА МАСЛОСОЮЗНИКІВ

В НЕВ'ЯНУЧУ КИТИЦЮ КВІТІВ
на свіжу могилку внучки Панства Павла і Марії Гарматіїв вплачуємо $20.00 дол. на Стипендійний Фонд УНСоюзу.

О. Я. ШУМИЛИ

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА СВІЖУ МОГИЛУ
св. п. д-ра ВОЛОДИМИРА САВЧАКА
шкільного товариша і приятеля, складає д-р Олег М. Волянський даток 25.00 дол. на земляцтво „Перемищина";

І НА ЩЕ СВІЖІШУ МОГИЛУ
св. п. д-ра МИКОЛИ КУЗЬМОВИЧА
замість квітів на пластовий молодечий журнал „Юнак" складають Людмила і Олег Волянські даток — 25.00 дол.

ВІЧНА СПОЧИЛИМ ПАМ'ЯТЬ!

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
бл. п. інж. МИРОНА ЕВГЕНА ЛЕВИЦЬКОГО
будуть відслужені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
в СЕРЕДУ, 19 СЕРПНЯ, 1981 р. о год. 10 рано
в українській католицькій церкві СВ. ЮРА в Ню Йорку
в манастирі СВ. ЙОСАФАТА, в Ґлен Ков
в українській католицькій церкві, в ЄРУСАЛИМІ

•

В пам'ять Дорогого Мужа і Батька складаємо 100 дол. на Укр. Медично-Харитативну Службу, в Мюнхені і 100 дол. на церкву Св. Юра в Ню Йорку.

Про молитви за спокій душі Покійного просять:
ЯРОСЛАВА — дружина
ВІРА — донька

В глибокому смутку повідомляємо, що 30-го липня 1981 р. в Торонто, Онт., Канада відійшов у Вічність на 96 році життя

бл. п.
БОГДАН ЯВОРСЬКИЙ

к. старшина УГА і підприємець в місті Стрий, Західня Україна

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ — відбулися дня 3 і 4-го серпня з церкви св. Миколая на цвинтар Проспект в Торонті.

В глибокому смутку:

донька — МАРІЯ БІГУС з мужем БОГДАНОМ
внуки — УЛЯНА СМЕРЕЧИНСЬКА з родиною
МИРОН БІГУС з Родиною
ЮРІЙ БІГУС з родиною
правнуки — АНДРІЙ, ХРИСТИНА, ДАРІЯ
шваґер — Епископ АНАТОЛЬ ДУБЛЯНСЬКИЙ — Німеччина
шваґрова — ІВАННА КОРЧАК-ГРИНЬ з синами в Україні
сестрінка — ОРИСЯ ГАРАСОВСЬКА з родиною
кузини — МИРОСЛАВ ЯВОРСЬКИЙ і ЛІДА ВОЛОСЯНСЬКА,
ЛЮБОМИР ТАТУХ і БОГДАН КОРЧАК з родинами в Америці
ЕМІЛЬ КОРЧАК з родиною у Франції.

Івасюка не забувають...

(Продовження зі стор. 2)

IV

Могилу ми не лишимо в спокої,
Ми будемо до неї день і ніч ходить.
Ми будемо вже мертвого Володю
Від напасті живої боронить.

Тепер вам же пече і коле в очі,
Що люд на домовину глянуть йде,
Тому і хочете за тридев'ять земель
Сховати честь його з очей.

ЧеКа! ми не дамо Івасюка,
Він тут загинув, тут його земля.
Якщо ви хочете забрать Івасюка, —
Могила найдеться на вас, ЧеКа!

Лишіть в спокої вже людину,
Вона вже мертва, вам не зробить зла.
Та не вразіть живу людину, —
Жива людина більш страшна,

Вона повстане ще з ярма. —
Тоді чекатиме на вас петля.
Ми зачекаєм. Залишіть в спокої
Кривавий гріб Івасюка.

Відсталість совєтської...

(Продовження зі стор. 2)

Польська Народна Республіка, над якою Москва майже цілковито втратила контролю через недопильнування економічної системи в цій сателітній державі.

Конфронтація

Проти надмірного продажу зерна совєтській імперії протестують також численні американські установи і приватні особи, бо така продаж потягає за собою подорожіння харчів у ЗСА, що було таке наглядне в 1975 році. Впарі з цим зростуть також ціна на Заході на м'ясо, птицю та багато інших продуктів, залежних від зерна. Єдиною країною, однак, де продукти не дорожіють, хоч їх не можна отримати в довільній кількості, є СССР, який цю „стабільність" досягає величезними капіталовкладами з державної каси, зумисно для того, щоб показати „вищість" совєтської „соціялістичної системи". Існують, однак, інші негативи в цього роду господарських експериментах а саме, Москва позбувається запасів золота і коштовного продукту нафти, щоб заступити ними закордонну валюту, бо за совєтські безцінні рублі жадна із західніх держав не хоче продавати збіжжя.

Деякі аналітики на Заході думають, що совєтська система могла б легше перетривати, якщо б вона залишалася сама в собі, герметично замкнена, як це було під час урядування Йосифа Сталіна і якщо б не існувала конфронтація з багато більше розвиненою і систематично уліпшуваною „капіталістичною" системою. Самозрозуміло, що західня технологія, розвинене і змодернізоване сільське господарство, індустрія тощо, загрожує совєтській стабільності на кожному кроці і ця загроза не є мілітарної чи навіть політичної натури, вона скоріше ідеологічна, доказом чого є бунти сателітніх держав: Мадярщини в 1956 році, Чехо-Словаччини 1968, Польщі, а навіть Східньої Німеччини у ранніх 50-их роках.

Отже, тут ми доходимо до основної мети комуно-московської імперії, яку вона собі поставила у програмі: капіталізм мусить зникнути з лиця землі, його треба замінити „соціялістичною системою", бо інакше імперія завжди буде загрожена конкуруючим „імперіялізмом". Зрештою ці справи достатньо вияснив у своїх численних статтях відомий югославський теоретик Мілован Джілас, який вже давно зробив фахове розмежування між двома системами, заповівши при тому упадок комуністичної системи „соцреалізму".

Як здобути приятелів...

(Продовження зі стор. 2)

Вашінгтоні і т. п., а теж з'ясована справа Миколи Руденка. У цьому повідомленні теж сказано, між іншим, що у минулому конгресмен Коглин телефонував до Совєтського Союзу до жидівських дисидентів і хоча мав деякі труднощі завжди одержував получення. З цього бачимо, яке „спеціяльне" трактування мають у СССР українські дисиденти.

Наші комітети оборони прав України чи будь-які інші українські організації у різних стейтах Америки, які зацікавлені у допомозі нашим переслідуваним братам і сестрам в Україні, на нашу думку, повинні використовувати вищезгаданий засіб усвідомлення і приєднування для української справи американських конгресменів.

Таємниця успіху

У цій статті ми не згадали найбільшої і основної таємниці успіхів філядельфійського Комітету Оборони Національних і Людських Прав України, а іменно незвичайної працьовитости і цілковитої присвяти справі допомоги нашим переслідуваним братам і сестрам в Україні.

Наприкінці варто згадати, що з філядельфійським Комітетом часто співпрацює д-р Ніна Строката-Караванська, яка в останніх тижнях брала участь разом із членами комітету у поїздках до Вашінгтону, де разом із головою Комітету свідчила перед Ад Гок Комітетом для Справ Балтійських Країн і України, мала теж зустрічі, разом з членами Комітету з конгресменами і тим подібне.

Грудка землі на могилу Святослава Зятика

Славка Зятика я знала дуже добре, його батьки купили хату напроти нашої у Перемишлі, при вулиці Сонячній, яку згодом перезвано на вулицю Нарутовича.

Славко був єдиною дитиною у своїх батьків, і тому вони догоджували йому, як тільки могли, а він їх любив і шанував. Мама Славка, учителька на пенсії, була відомою діячкою у Перемишлі, довголітньою головою місцевого Відділу Союзу Українок і ревною членкою співочого товариства „Боян". Її шанували і з нею рахувалися. Славко часто допомагав мамі в її громадській праці розношенням вісток до членок, канцелярійною роботою, печатанням квитків на імпрези, чи складанням льосів на фестини. Робота дрібненька, непомітна, але тим не менше важлива, бо заощаджувала голові СУ багато часу. Батько Володимир був урядовцем і часто можна було його бачити у товаристві сина, коли ввечері йшли обидва на прохід. Славко вчився у державній гімназії для хлопців й після того, як склав іспит зрілости (мабуть у 1932 році), записався на медичні студії у Відні. Батько й мати Зятика мріяли про те, щоб побачити сина на доброму становищі, а Емілія складала вишивані рушники для майбутньої невістки. На жаль, не довелося їм побачити сина лікарем, ані пізнати його дружину, бо війна відтяла їх від нього, а пізніше виїмкові обставини в Перемишлі після закінчення війни змусили їх покинути місто й переселитися до Дрогобича. Там вони й закінчили своє трудолюбиве життя, ніколи більше не побачивши свого сина-одинака.

Славко любив оповідати, жартував, кожного впроваджував у добрій настрій. Після матури наши дороги розійшлися. Зустрілися ми значно пізніше в дуже тяжких умовинах, і тоді Славко і його дружина зробили нам справді неоцінену прислугу. Та щоб представити, яку дійсно велику прислугу, мушу дещо написати про нас.

Весною 1944 року мій св.п. чоловік (скрипач) виїхав до Німеччини, як член мистецької групи, яка мала давати імпрези в таборах для українських робітників. Одначе, ще того самого року, 31-го серпня, звинули всі театри й мистецькі групи з огляду на посилені воєнні дії, а їхні члени мусіли йти до фабричних робіт. Мій чоловік опинився у фірмі Сіменс-Ґальске у Відні як фізичний робітник і там перейшов усі страшні бомбардування і їхні наслідки. Я з дитиною жила ввесь час окремо і щойно 26-го червня 1945 приїхала до Відня.

28-го червня запровадив чоловік мене з 22-місячною дитиною до малого парку (я Відня не знала) і пообіцяв за годину повернутися. Сам пішов до каварні „Фроліх" на зустріч зі знайомим Г. Минула година й більше, жду й жду, вже потемніло, похолоділо, нарешті, замикали город, мусіла йти. Надіялася, що чекає мене перед брамою хати, бо знав, що не маю ключів. Ні, нема. І вдома нема. Значить трапилося якесь нещастя, бо часи непевні. Цілу ніч очевидно, не спала. Біля 9:30 год. ранку приходить знайомий Г. і оповідає: як тільки вони опинилися в каварні, прийшла австрійська поліція, перевірила документи і всіх, які не мали офіційного дозволу на побут у місті, заарештувала. Куди, однак, цих людей повели і що з ними зроблять — невідомо. Балакою з ним, коли входить якась незнайома австрійка з вісткою від мого чоловіка. Виявилося, що і цій же каварні затримали і її нареченого. Вона пішла за ними услід і від поліциста довідалася, що треба принести йому їсти. Сьогодні вона занесла йому передачу, а мій чоловік, який був також там, попросив її, щоб повідомила мене й щоб я подбала про харч для нього, бо їм їсти не дають. Подумати про харч! Я мала лише горох, сушені „клюцки" і трохи сухого хліба, без можливости щось зварити. Оповіла це незнайомій, а вона зворушилася, взяла трохи „клюцок", щоб зварити й, коли зможе, занести на поліцію. Вже при цій розмові я запримітила, що наша непосидюща доня раз-у-раз лягає, що в неї було дуже незвичайне. Оченята блищали, але, може то лише так мені здається.

Зварила я у кімнатній печі на паперах трохи кави, взяла кусник сухого хліба, понесла в'язневі. Приходжу на поліцію, звідти відсилають мене в інше місце, а там кажуть повертатися назад. Невиспана ніч, дитина тяжить на руках, голова повна журби...

По полудні дитина дістала 38° гарячки. Пішла я до лікаря, що був у сусідстві; паратиф — недуга пануюча тепер у Відні. Дитина мусуть тиждень лежати в ліжку, діставати теплі обкладки, багато і часто теплого плину. Вночі гарячка піднеслася под 40°. Дитина лежала без руху, просила тільки пити.

Наступного дня лишила я доню на волю Божу, сама занесла чоловікові чорну каву й кавалок хліба, а відтак пішла до вищої поліційної інстанції просити звільнення чоловіка з огляду на недугу дитини. Поліційні урядовці відсилали мене один до одного, аж вкінці добилася я до заступника шефа. Нарешті дістала усний дозвіл на звільнення чоловіка з тим, що до сімох днів мусимо виїхати з Відня. Прохаємо, щоб дали дозвіл на папері, що можемо перебувати у Відні, відмовляють.

Пішов мій чоловік до управи міста, просити картки на молоко для хворої дитини, відмовили. Раз нема дозволу на побут, то й карток не можна мати. Дитина три дні кривавила, а п'ять днів нічого не їла, тільки воду пила. Роздобув мій чоловік слоїчок розварених яблук і так по ложечці ми їх давали й піддержували життя ще два дні. Тоді пішла я знову на поліцію просити продовжити нам дозвіл на побут ще на сім днів. Дозвіл дістала, але знову ж тільки усний. Тим часом за два дні приходить поліцист і ну гримати, що ми ще у Відні, і хоч я йому вияснила всю справу, сказав за півгодини зголоситися на поліції у відповідного інспектора. Якраз чоловіка вдома не було, залишила я сплячу дитину саму і біжу до самого шефа. На моє велике щастя, в кімнаті зголошень до нього не застаю ніякого секретаря. Стукаю, отже, й входжу, застаю: сам Естерайхер. Симпатичний, молодий чоловік, вислухав мене і на лікарській посвідці приписав дозвіл.

Проте знову приходив до нас той самий поліцист, щоб ми виїхали з Відня.

Виїхати. Легко це сказати але як це перевести; в наповні транспортовім це для дитини певна загибель. Але на світі діються чуда...У постійній біганині за якоюсь розв'язкою мій чоловік у величезному, перелюдненому Відні зустрів добрягу Славка Зятика. Цей, довідавшися про наше горе, ані хвилини не роздумуючи, запропонував нам переїхати до нього, відпочити, заспокоїтися, підлікувати дитину. Ми так і зробили. В його маленьким городчику доня і мій чоловік набралися сил до дальшої мандрівки. Ніколи пізніше ми не зустрічали Зятиків. Я думаю, що небагато осіб вирішилося б на таке відважне діло, як св.п. Святослав Зятик, яке могло для нього мати дуже неприємні наслідки, — до мешкання, яке було призначене на дві особи, прийняти ще три. Йому з дружиною було, правда, трохи легше, бо вони були горожанами Австрії, отже, їх не виганяли, але повоєнні злидні і до їхньої хати заглядали, дуже вони скромненько жили. Нехай добрий Господь винагородить його сторицею за цей вчинок любови ближнього, а його дружині допоможе перетривати тяжкий час після його втрати. Знаю, що ми не були єдиними, яким вони обидві допомогли в той чи інший спосіб.

Любов Цегельська

• РОЗШУКИ •

РОЗШУК

Анна Куляй родилась 3. 3. 1926 р. в Мінску, Білорусія. Правдоподібно вийшла заміж, і звется, по чоловіку (Усай). Хто знав би щось про її долю, прошу писати безпосередньо на адресу:

ANNA CUNIAK
4431 9th St. N. W.
Canton, Ohio 44708
Тел. 1-216-477-8250